

Miquel de Moragas i Miquel Botella, Editors

1992

Barcelona: l'herència dels Jocs

2002

*Centre d'Estudis Olímpics – UAB
Ajuntament de Barcelona
Editorial Planeta*

Els continguts d'aquest llibre no podran ser reproduïts,
ni totalment ni parcialment, sense el previ consentiment
per escrit dels editors.

© Dels articles: els seus autors
© De l'edició:
Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport - UAB
Editorial Planeta, S. A.
Ajuntament de Barcelona

Editors: Miquel de Moragas i Miquel Botella
Coordinació editorial: Anna Belén Moreno i Miquel Gómez
Traducció i correcció: Oriol Gibert

Disseny de la coberta: Josep M.ª Trias (Quod)

Edició especial 10è aniversari dels Jocs Olímpics
Barcelona 1992: juliol 2002

Dipòsit legal: B-35932-02
Preimpresió: Víctor Igual, S. L.
Impressió i enquadernació: Imatge de l'Ajuntament
de Barcelona i Reprodisseny
Imprès a Espanya - Printed in Spain

Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport
Universitat Autònoma de Barcelona
Edifici N. 08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
blues.uab.es/olympic.studies

Imatge i Producció Editorial
Ajuntament de Barcelona
www.bcn.es/publicacions

Miquel de Moragas
i Miquel Botella, Editors
***Barcelona: l'herència
dels Jocs (1992-2002)***

El llegat esportiu dels Jocs

L'ús de les instal·lacions olímpiques

Xavier Segura, Àndor Serra, Ramon Pallejà 183

L'esport i la pràctica de l'activitat física a la ciutat de Barcelona després de 1992

Albert Batlle, Martí Niubò 197

L'alt rendiment esportiu

Josep Escoda 219

Els Jocs Paralímpics Barcelona'92

Els Jocs Paralímpics i la integració social

Fernand Landry 227

Els impactes econòmics i socials

Anàlisi de l'impacte econòmic dels Jocs Olímpics de Barcelona, 1986-2004

Ferran Brunet 245

Turisme: els impactes dels Jocs i de la seva imatge sobre el turisme

Pere Duran 275

Els Jocs de la ciutat

Lluís Millet 295

La Vila Olímpica, deu anys després

Jordi Carbonell 309

Les claus de l'èxit, deu anys després: la tecnologia en els Jocs Olímpics

Ferran Pastor 321

Recerca, documentació i bibliografia sobre Barcelona'92

Berta Cerezuela 343

Índex

Preàmbul

- Joan Antoni Samaranch, Pasqual Maragall i Josep Miquel Abad
conversen deu anys després sobre el llegat del Jocs de 1992 5

Introducció

- Barcelona'92 en perspectiva
Miquel de Moragas / Miquel Botella 19

El model dels Jocs

- Josep Miquel Abad valora els Jocs
Entrevista amb els editors 25
- Les claus de l'èxit dels Jocs
Miquel Botella 37
- El model organitzatiu dels Jocs després de Barcelona'92
Gilbert Felli 65
- Barcelona'92 i la seva influència internacional
Enric Truñó 77
- Els jocs polítics: actors i estratègies entorn dels Jocs Olímpics
de Barcelona 1992
Joan Botella 105
- Comunicació a Barcelona'92: l'herència dels símbols
Miquel de Moragas 119
- Voluntaris'92. Deu anys després
Andreu Clapés 145
- El Fòrum Universal de les Cultures, la darrera herència dels Jocs
Miquel Botella 165

Josep Miquel Abad valora els Jocs

Entrevista amb els editors¹

Sobre els Jocs de Barcelona des de la perspectiva actual, deu anys després

- **Quins diria que han estat els principals llegats dels Jocs Olímpics a Barcelona?**

El llegat polític és clar: a casa nostra, els grans projectes només prosperen quan els polítics posen l'interès col·lectiu per damunt de llurs interessos i diferències. Els Jocs van ser l'exemple paradigmàtic que el consens és imprescindible per afrontar amb solvència reptes transcendents. Malauradament, temes com l'aeroport, el TGV, la Fira i tants d'altres demostren que la lliçó es va oblidar tot seguit, si és que es va arribar a aprendre.

D'altra banda, el llegat material és clamorós, com també és evident el gaudi que n'obtenen els ciutadans. Les millores radicals en carreteres,

1. **NOTA DELS EDITORS.** Els editors vam creure interessant incloure en aquest balanç la visió de la persona que, des de la fase de candidatura i durant tota la preparació i celebració dels Jocs de 1992, va exercir la primera autoritat executiva del projecte olímpic de Barcelona.

Josep Miquel Abad va acceptar de contestar un qüestionari preparat pels editors i que es refereix a les experiències d'aquells anys, al llegat dels Jocs i també a l'evolució posterior del moviment olímpic amb el qual, tot i estar-ne professionalment apartat, ha col·laborat i no ha deixat de seguir amb atenció.

Creiem que el lector sabrà apreciar les opinions del que va ser conseller delegat del COOB'92 i les aportacions que fa al coneixement d'algun dels moments més delicats de la vida del comitè organitzador, així com els seus punts de vista d'observador privilegiat dels reptes i les oportunitats que el moviment olímpic té plantejats avui.

telecomunicacions, hotels, aeroports, oferta portuària comercial i lúdica, recuperació del front marítim amb els seus quatre quilòmetres de platges urbanes, la construcció d'un barri nou i modèlic al costat del mar i un llarg etcètera han millorat extraordinàriament la qualitat funcional i habitacional de la ciutat i, en conseqüència, han augmentat els seus atractius. Fins al punt que Barcelona ha passat de ser un punt de pas a ser un punt obligat de destí. L'espectacular creixement del turisme forà, particularment internacional, és d'una transcendència enorme.

Van quedar, també, actius immaterials molt sòlids, tan decisius o més que els altres. No hi ha dubte que l'espectacular resultat dels Jocs va canviar l'actitud vital del barceloní, fins i tot el seu humor, perquè, satisfet del que la seva ciutat va ser capaç de fer i complagut pels continus elogis que va rebre dels visitants, va afrontar el futur d'una manera més constructiva, menys escèptica. No estic convençut que aquella actitud es mantingui avui. Percebo un cert desànim que té a veure bastant, segons la meua opinió, amb la constatació que la lliçó de què parlàvem abans ha estat oblidada.

La pressió de la demanda encara és tan forta que explica i justifica àmpliament la construcció, finalitzada o prevista, de més centres de convencions i més hotels d'alta categoria. Que lluny i que desautoritzats per la realitat queden els intents que cap als anys 1988, 1989 i 1990 van fer coneguts representants del sector per impedir l'ampliació de l'oferta hotelera... Afortunadament, aquella miopia suïcida no va ser compartida ni per les administracions públiques ni pels responsables del projecte olímpic ni pel sector més dinàmic de la patronal.

En tot cas, és important ressaltar que el projecte olímpic no va alterar el model territorial d'una manera significativa, sinó que va actuar sobre un model bàsicament donat, accelerant la consecució d'objectius obvis: obrir-nos al mar; dotar-nos d'infraestructures mínimes de transport de superfície que estaven planejades des de feia 25 o 30 anys i que continuaven sense desenvolupar-se; restituir el vell port, la part obsoleta, el «cul de sac», a l'ús ciutadà; modernitzar el port i l'aeroport; és a dir, coses òbvies, cap d'elles nova, totes plantejades amb una certa anterioritat.

En l'aspecte moral, un llegat particularment important va ser la cons-

tatació que era possible galvanitzar la gent i aconseguir la seva complicitat al voltant d'un projecte col·lectiu. Els milers de persones involucrades sentien realment dipositada en les seves mans l'esperança de Barcelona, Catalunya i Espanya sencera. Sabien que es confiava en elles i que se'ls demanava que no fallessin. Es van trencar estereotips històrics negatius sobre les nostres capacitats i es va demostrar que no som més que ningú però tampoc menys. Així que, complexos fora! Vam tenir la certesa que ens jugàvem molt més que organitzar els Jocs, somiant, desesperadament, que tot sortiria bé. Es va saber respondre com a individus i com a poble. Vam veure milions de persones sortir al carrer a acompanyar entusiasmats el pas de la torxa com a símbol de solidaritat i vam veure desenes de milers de persones abnegades, els voluntaris, treballar sense cap més motivació que servir una causa comuna i justa. Es va saber convertir la feina en plaer, la relació en afecte, la debilitat en força, les dificultats en estímulo, el conjunt del projecte en una veritable passió. Potser per això va sortir tot tan bé.

- **Quines van ser les estratègies fonamentals del model organitzatiu de Barcelona'92?**

Sobretot, tenir clar què volíem treure d'un esdeveniment així. Des del començament —el 1981, ara fa més de vint anys!—, els Jocs es van concebre sense rubor com un gran pretext. Es tractava de trobar la idea-força que permetés fer en cinc o sis anys el que no s'havia fet en cinquanta, sabent que podien passar cinquanta anys més si no s'aprofitava l'oportunitat. I es va aprofitar moltíssim. En allò tangible i en allò intangible. Transformant espais i, el que és més important, transformant també actituds mentals. Tenir estratègies clares va ser un altre punt fort:

- Estratègia econòmica: liquidar l'operació COOB'92 sense dèficit. Senzilla i compromesa en la seva definició encara que complicadíssima en la seva realització, aquesta estratègia es va complir amb escreix i encara va donar un excedent positiu final de diversos centenars de milions de pessetes.

- Estratègia inversora: gastar només en el que era necessari, fent coincidir el que era útil per als Jocs amb el que era útil per a la ciutat i subordinant el primer cas al segon. El Comitè Organitzador va dedicar més

de 35 000 milions de pessetes a infraestructures indispensables per als Jocs i que es corresponien amb reivindicacions històriques dels ciutadans.

- Estratègia industrial: contractar preferentment a empreses espanyoles la immensa relació de béns i serveis utilitzats per l'organització, col·laborant, així, modestament però de manera directa, en la reactivació del nostre propi teixit industrial i empresarial. El 91 % del total dels contractes van ser amb empreses els centres de producció o investigació de les quals radiquen a Espanya.

Fer partícip de l'esforç i dels beneficis a la major part de territori possible dins de les distàncies lògicament acceptables per l'organització va ser un altre punt fortíssim pel que va significar d'implicació pràctica de tot el país. Setze subseus, incloses Saragossa i València a més a més de les catalanes, bolcades amb entusiasme a resoldre amb eficiència i *glamour* popular la seva part del compromís avalen l'encert de la idea.

Un altre punt fort va ser l'obsessió per l'aprenentatge dels únics que saben com s'organitzen uns Jocs: els comitès organitzadors anteriors. Per això, prop d'un centenar de persones vam assistir a Seül durant els Jocs de 1988 per viure de prop l'esdeveniment. I va ser una lliçó impagable, molt criticada aleshores perquè algun periodista concret no massa benintencionat va considerar que era una despesa inútil. En realitat, van ser uns del diners més ben aprofitats.

La complicitat social, exigent i pacient, va ser un altre punt fort. Només quan el ciutadà fa seu un projecte d'aquella naturalesa adquireix la categoria de «no tocable» i ningú, ni partits ni administracions, es permeten desnaturalitzar-lo o dificultar-lo. Per què el ciutadà ho va interpretar i ho va fer seu? Perquè es van establir mecanismes d'informació constant i es va afavorir un debat suficient. A més a més, vam tenir una cura extrema a mantenir una gestió molt transparent. El projecte olímpic, que va manejar directament o va controlar centenars de milers de milions de pessetes, no ha estat en cap moment, al llarg dels anys, afectat per cap ombra de cap tipus. El ciutadà va saber apreciar-ho i la comprovació que els projectes es feien realitat va estar, sense cap dubte, darrere d'aquella actitud.

Finalment, una de les claus essencials de l'èxit va ser haver disposat durant aquests anys d'un lideratge fort. Pasqual Maragall, com a alcalde de Barcelona i president del Comitè Organitzador, va ser capaç d'aglutini-

nar, més enllà de les diferències d'ordre polític o institucional, les voluntats de totes les institucions, partits i entitats públiques o privades implicades.

- **D'entre totes les coses que es van fer a Barcelona, quines no repetiria si hagués de tornar-hi?**

Només un neci tornaria a fer exactament les mateixes coses de la mateixa manera si tingués l'oportunitat de revisar-les i millorar-les. Considerades aïlladament, doncs, en canviaria força. Ara bé, ningú no pot garantir que, refent-les, el resultat global final fos millor. Més aviat crec que alterant la composició de les parts, el resultat final seria força diferent. Atès que és quasi impossible aconseguir un balanç final millor que el que va ser, jo deixaria les coses com estan i donaria gràcies que certes «desgràcies» passessin. Per exemple, la inauguració de l'Estadi Olímpic, el 8 de setembre de 1989: poques vegades en la meua vida he tingut una sensació de fracàs i ridícul tan gran, i això que el COOB'92 no era responsable de les obres.

Ningú no ens demanava de fer una inauguració a bombo i platerets quan encara les obres estaven en marxa. L'error va ser, només, la nostra falsa seguretat i autocomplaença, pensar que ja ho teníem tot per la mà... tres anys abans! El diluvi universal amb què el cel va obsequiar-nos, més algun problema protocol·lari, més alguna *tangana* política ben orquestrada i consentida van convertir la inauguració en un fiasco portentós. Conseqüència: vam reaccionar immediatament amb la determinació que proporciona l'amor propi destrossat i ens vam jurar que aquella experiència seria el punt d'inflexió que ens portaria a l'èxit, com finalment va ser. És que tornàriem a repetir aquell malson d'inauguració sabent com va anar? Òbviament, no. És que si en lloc d'aquell desastre, ara absolutament anecdòtic, s'hagués produït una inauguració puntual, amb sol i aplaudiments fervorosos a les autoritats hauríem fet els Jocs que vam ser capaços de fer? Rotundament, no. Així, doncs? Doncs deixem les coses com estan i passem les experiències, bones i dolentes, als col·legues dels comitès organitzadors següents.

- **Quins van ser els aspectes més difícils de la negociació del COOB amb el CIO? I amb les FI i els CON?**

Sens dubte, trobar el nostre lloc en aquell món i fer-nos respectar. Per això, als inicis, les coses van ser tan difícils i les relacions tan aspres. En el lògic templeig de forces que es produeix en tota situació relacional nova, sobretot quan hi ha en joc tants interessos i de tanta envergadura econòmica i política, salten espurnes. I aquí van saltar, i tant que sí! Potser es va pensar que se'ns podria més o menys dictar el guió del que havíem de fer, no només en el terreny estrictament olímpic, sinó més enllà. I com que no va ser així, la vida ens va ser convulsa durant massa temps, fins que nosaltres vam admetre humilment que sobre el món olímpic uns altres en sabien més, i uns altres van admetre que era legítim que a casa nostra volguéssim governar nosaltres i que, a més, tampoc ho fèiem tan malament. A partir d'aleshores, tot va rutllar com una seda.

- **Quins van ser els aspectes més difícils de la negociació del COOB amb l'Ajuntament, la Generalitat i l'Estat espanyol?**

Sense cap dubte, pactar els Estatuts del Comitè Organitzador i establir els criteris de contribució econòmica per part de les institucions. Trobar un punt d'acord va requerir quasi cinc mesos i en un clima extern, inflat per algun mitjà, molt hostil. Després he vist com absolutament tots els comitès organitzadors que ens han succeït han tardat bastant més. Fins i tot a Atenes encara s'estan canviant els esquemes, a quatre dies de la seva celebració. Però aleshores no se'ns perdonava res.

- **En vista de l'evolució de l'economia de l'esport i dels Jocs, com interpreta la negociació de Barcelona'92 amb les televisions internacionals?**

Aconseguir, el 1988, més de 415 milions de dòlars de la NBC va ser tota una epopeia. I el mateix va succeir amb les altres televisions i patrocinadors. En vista de les xifres que es remenen ara, aquelles semblen ridícules. La hiperinflació que hi ha hagut des d'aleshores ha estat una conseqüència evident, en part, de l'obsessió de la Comissió Econòmica del CIO per exprimir totes les possibilitats. Tinc la impressió que s'està produint

una inflexió a la baixa i que els mitjans i els patrocinadors estan cansats de pagar xifres tan astronòmiques sense tenir clar que reben un retorn més o menys proporcionat. Alguna cosa semblant està passant en el món de l'esport en general, més enllà dels Jocs Olímpics. La bogeria de les xifres en el futbol, com a exemple més estrident, anuncia grans tempestats que acabaran, espero, posant las coses al seu lloc.

- **Com veu amb la perspectiva actual l'Olimpíada Cultural de Barcelona?**

És, probablement, l'única cosa que recomanaria redissenyar de nou. Es van fer coses interessants però, en conjunt, va ser una experiència fallida, malgrat que va tenir bastants recursos a la seva disposició. El cert és que, avui, deu anys després, no en queda res, ni el record de quelcom singular. En fi: no vam encertar l'enfocament ni les dimensions ni l'estructura ni la manera d'operar.

- **Per què creu que els Jocs de Barcelona es veuen, encara avui, dins del Moviment Olímpic, com una experiència d'èxit i equilibrada alhora?**

Precisament perquè va ser així, equilibrada. No ens vam tornar bojós prenent fer obres faraòniques ni subvertint els principis que orientaven el projecte des de la seva concepció: els Jocs al servei de la ciutat i no a l'inrevés. Només així s'entén com vam poder suportar les pressions, brutals en els moments inicials, de federacions, comitès nacionals o el mateix CIO que ens empenyien a fer coses diferents de les que realment es necessitaven. Nosaltres pensàvem no només en els Jocs sinó, sobretot, en el després dels Jocs. És per això que Barcelona va establir un model d'enfocament estratègic des del punt de vista urbà i organitzatiu que ha estat i segueix sent un radiofar no només per als comitès organitzadors que han vingut darrere nostre, sinó per a gairebé totes les ciutats que han presentat candidatures en algun moment. Així, s'entén la peregrinació d'especialistes de tot el món que des de 1992 vénen a Barcelona a veure, constatar, discutir i intercanviar opinions amb els qui en cada àmbit van ser protagonistes del nostre projecte. Els últims han estat els xinesos, que es passen per Barcelona com per casa seva prenent notes sense parar i pre-

guntant sobre tot allò imaginable. Només el Comitè Organitzador d'Atlanta va fer com si Barcelona'92 no hagués existit, potser perquè des de la seva supèrbia va pensar que no tenia res a aprendre. Doncs bé: amb aquell mètode consistent a no aprofitar experiències alienes anteriors també van aconseguir un rècord: ser considerats els pitjors Jocs Olímpics de l'era moderna i, a més a més, ser deficitaris, desengany que tots han tingut interès a dissimular per no punxar el globus. Atlanta ho va fer tan a disgust de tots que va multiplicar per deu l'apreciació d'èxit de Barcelona.

- **Podria guanyar avui una proposta olímpica com la de Barcelona?**

Per condicions tècniques intrínseques i per la qualitat del projecte de candidatura, sí. Però sense Joan Antoni Samaranch, rotundament no. Barcelona va guanyar perquè es va donar la circumstància històrica, quasi astral, de reunir una proposta excel·lent i un president del CIO de casa. La influència de Samaranch no hagués pogut compensar un mal projecte tècnic nostre, però sense ell a la presidència haguéssim tingut poc o res a fer.

Sobre Barcelona i els Jocs Olímpics moderns

- **Què va aprendre Barcelona de Seül?**

L'acollida que el Comitè Organitzador de Seül ens va dispensar va ser extraordinària des de ben abans dels Jocs, el 1988. Durant els Jocs, ens van obrir totes les portes i van permetre que dotzenes dels nostres experts, aleshores poc més que aprenents olímpics, treballéssim conjuntament amb els professionals coreans. Aquella actitud nostra modesta per aprendre i ferma per aguantar crítiques injustes —a Barcelona, certs mitjans escalfaven l'opinió pública dient que llençàvem els diners i que tot plegat era un immens malbaratament— va ser molt profitosa perquè ens va permetre copsar les dimensions reals de l'esdeveniment, tenir una certa idea dels problemes operatius, entendre el paper del CIO, les FI i els CON en l'escena final, apreciar les dimensions dels formalismes i del protocol. També vam poder veure com es gastaven els diners en flors i vio-

les. Seül va permetre que durant 89 dies (!) abans dels seus Jocs un dels nostres directius, Armand Calvo, convisqueu amb ells enganxat al cor mateix de la direcció del Comitè Organitzador. L'Armand m'enviava un informe diari sobre tot el que veia, escoltava, apreciava, intuïa... Va ser extremadament valuós i així ho vam fer saber als coreans amb els agraïments de rigor.

- **Barcelona'92 marca el límit raonable de la dimensió dels Jocs?**

Un dels temes que més van agreujar les nostres relacions amb el CIO, les FI i els CON va ser, precisament, el nostre intent d'establir unes dimensions raonables per als Jocs. El que és cert és que no va haver-hi massa consens i vam ser criticats quasi fins al final per no cedir a les previsions d'uns i altres a l'hora d'acceptar més esports en el programa, més atletes, més periodistes, més buròcrates, més invitats, més acreditats, més... de tot. No vam cedir i, passats els anys, crec que vam fer santament, perquè si ens haguéssim doblegat a les pressions ens hauríem complicat tant la vida que l'organització s'hauria ressentit fins al límit de ser ineficients. I, després, ningú no ens ho hagués agraït, per descomptat. Durant anys vam intentar explicar que les ciutats no són de goma i que no hi ha cap vareta màgica que proporcioni, de sobte, milers de places hoteleres, residències olímpiques, seients en els estadis, vehicles de transport i un inacabable sens fi d'elements necessaris. I que els recursos econòmics per pagar tot allò eren, també, limitats. La veritat és que no vam aconseguir convèncer ningú de la necessitat imperativa de posar límit a tanta desmesura. Atlanta i Sidney han seguit creixent, Atenes pateix les mateixes pressions i Beijing serà el cim de les desproporcions. Tant, que pot ser el cant del cigne. Segurament, Beijing tindrà d'altres virtuts i conseqüències molt positives per al món i per a la Xina. Però, quant a dimensions, ja vaig dir aleshores, el 1992, i mantinc ara que el gigantisme acabarà amb els Jocs si no se li posa fre.

- **L'increment dels compromisos amb la família olímpica, patrocinadors, mitjans de comunicació, invitats, etc., fa que, en els Jocs, cada vegada es posin menys entrades a la venda. Com valora aquest fet?**

Cap ingrés és menyspreable en un pressupost tan ajustat com el d'uns Jocs Olímpics i, per tant, el derivat de la venda d'entrades, encara que és relativament modest, tampoc. Però, en la meua opinió, és més important que les grades estiguin plenes, encara que sigui a costa de dissenyar una política molt flexible quant a preus i criteris de distribució. No hi ha res més depriment ni que inviti menys a la gent a participar que veure els estadis buits. I si aquella desolació és captada per les càmeres de televisió, la percepció de fracàs està servida. Aquesta política flexible que apunto no té res a veure amb les pressions de les FI i dels CON per obtenir més i més entrades, perquè està demostrat que, en un noranta per cent, aquelles entrades de favor, gratuïtes, acaben a la revenda o no són utilitzades i provoquen buits a les grades.

- **Com poden afectar als Jocs Olímpics les noves tensions mundials derivades de la globalització?**

No sóc capaç de fer vaticinis sobre una qüestió tan transcendental. De totes maneres, els Jocs Olímpics han resistit cataclismes potser fins i tot pitjors: dues guerres mundials, boicots per part de les dues grans potències d'aleshores, feixismes, nazisme, estalinisme, centenars de conflictes locals però no menys terribles —alguns dels quals ens van afectar directament, com el de Bòsnia el 1992 o el desmembrament, el 1991, de la Unió Soviètica—, etc. L'únic enemic cert dels Jocs Olímpics és el gigantisme acompanyat de l'excés de diners i de l'oblit dels principis que van il·luminar l'invent. Un retorn, real i no retòric, als vells ideals reforçaria enormement l'olimpisme en la seva més genuïna accepció sense fer-li perdre el seu atractiu comercial i mediàtic. Fins i tot el milloraria.

- **Amb el sistema actual, tenen cap possibilitat d'organitzar els Jocs les grans ciutats del tercer món?**

I tant que sí, per raons d'estratègia política i econòmica. M'atreveixo a pronosticar que l'Àfrica els celebrarà abans de vint anys, el 2016, el 2020 o el 2024. L'any 2012 tornaran als Estats Units i, després, podrien anar a l'Àfrica en un dels tres següents, combinant-se amb Europa i, potser, amb alguna ciutat sud-americana, abans de tornar als EUA i a Àsia.

L'elecció de les ciutats seu és una barreja de capacitat organitzativa i tècnica, alternància continental i interessos de les grans multinacionals, sobretot de la televisió. I, tot això, guarnit amb la capacitat que cada ciutat i país tingui per exercir una pressió política i mediàtica, ambiental, com més subtil més efectiva.

- **Hi ha un altre model possible per a l'organització dels Jocs Olímpics avui? Com el caracteritzaria?**

Reduint el programa de competició a nivells raonables, tot eliminant esports o especialitats sense cap sentit en un esdeveniment d'aquestes característiques; establint uns requeriments protocol·laris i d'habitabilitat i mobilitat de la família olímpica més funcionals, menys pretensiosos; eliminant despeses inútils; ressaltant uns altres valors a més a més dels estrictament competitius, etc.

Això només seria possible mitjançant un pacte de llarg abast entre el CIO i les FI i els CON. Pacte difícil, perquè cap FI acceptarà perdre quota de participació reduint especialitats ni cap CON acceptarà mesures que signifiquin disminuir el seu nombre d'atletes. En el fons, es juguen econòmicament el ser o no ser, sobretot els mateixos dirigents d'aquests organismes. Els que aporten els diners, patrocinadors i mitjans de comunicació, ho saben i estarien encantats, crec, si tot resultés més apropiat. Però, en fi, coneixent el terreny, no sóc gaire optimista.

- **Creu que hi ha perspectives d'encarrilar de manera raonable i equilibrada els sistemes i processos de control antidopatge?**

És clar que les persones no poden volar, per més que s'hi esforcin. Així i tot, la barreja d'interessos polítics, exaltacions nacionalistes, estratègies comercials i voracitat mediàtica porten els atletes a un més enllà impossible. Presoners i herois alhora, o vilans si perden, els competidors són les peces indispensables però fàcils i fràgils d'un sistema que les utilitza. No és gens fàcil anar contra un corrent impetuós que exigeix més i més perquè necessita autoalimentar-se anestesiant el públic, projectant-se en samarretes, colors de banderes i campions a qualsevol preu, com en el circ romà. Tal com estan les coses, continuarà aquesta carrera esbojarrada entre normes repressives, nous productes i noves normes. Francament, no sé veure el final d'aquest túnel.